

ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
THE LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF THE
FOUR BRAHMAVIHARA IN LAMTASAO TOWN MUNICIPALITY WANGNOI DISTRICT,
AYUTTHAYA PROVINCE

ธวัชชัย ตรีวรชัย*

Thawatchai Trivorachai

ดร.สำราญ โคตรสมบัติ

Dr. Samran Kotsombat

ดร.กำธร เพี้ยเอี้ย

Dr. Kamthorn Piaia

ดร.ชฎาธาร โอษฐ์

Dr. Chadatharn Osthis

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตาม หลักพรหมวิหาร ๔ ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากร จำนวน ๑๑๒ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-Way ANOVA โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ผลการวิจัยพบว่า ๑. ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้าน อุเบกขา และด้านเมตตา ๒. เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามความคิดเห็นของบุคลากร พบว่าเมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา บุคลากรมี

* อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

Email: mangosomo@gmail.com

ความเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำตาเสา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แต่เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ประสบการณ์ บุคลากรมีความเห็น เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำตาเสา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง ๔ ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๓. ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำตาเสา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บุคลากรที่ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน ในแต่ละด้านดังนี้ ด้านเมตตา ผู้บริหารควรให้ความรักความปรารถนาดีต่อผู้ร่วมงานอย่างแท้จริง อุทิศตนให้กับองค์กรให้มาก, ด้านกรุณา ผู้บริหารควรช่วยเหลือ แนะนำ เมื่อเพื่อนร่วมงานมีทุกข์ อย่างเต็มที่ และเต็มความสามารถที่จะช่วยได้, ด้านมุทิตา ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ขวัญกำลังใจ และแสดงความยินดีอย่างจริงใจ อาจจะกระทำด้วยคำพูดหรือชื่นชมด้วยวิธีอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและตามโอกาสอันควร, ด้านอุเบกขา ผู้บริหารควรให้ความยุติธรรมในการบริหารงานทุกด้าน เน้นย้ำความซื่อสัตย์สุจริตตรวจสอบได้ รวมถึงปฏิบัติ หน้าที่ให้ยึดกฎระเบียบเหมาะสมและตามโอกาสอันควร, ด้านอุเบกขา ผู้บริหารควรให้ความยุติธรรมในการบริหารงานทุกด้าน เน้นย้ำความซื่อสัตย์สุจริต ตรวจสอบได้ รวมถึงปฏิบัติ หน้าที่ให้ยึดกฎระเบียบ

คำสำคัญ: ๑.หลักพรหมวิหาร ๔, ๒.ภาวะผู้นำ

ABSTRACT

The Objectives of this research are : ๑. To Study The Leadership of Administrators According to The Principles of The Four Brahmavihara in Secondary Schools Talingchan District Bangkok. ๒. To Compare the Leadership of Administrators According to The Principles of The Four Brahmavihara in Secondary Schools Talingchan District Bangkok. ๓. To study the suggestion of The Leadership of Administrators According to The Principles of The Four Brahmavihara in LamtasaoTown Municipality Wangnoi District, Ayutthaya Province. The samples consisted of ๑๑๒ people of LamtasaoTown Municipality Wangnoi District, Ayutthaya Province. The tools of research were the constructed questionnaires and used for data collection. The collected data were analyzed by means of percentage and standard deviation t-test and One-Way ANOVA Analysis of Variance was used to test the significant differences at ๐.๐๕ level. The Result of Research were as follows: ๑. A Study the Leadership of Administrators According to The Principles of The Four Brahmavihara in LamtasaoTown Municipality Wangnoi District, Ayutthaya Province in general was found high level. When considered by each aspect, it was rated at the high level in all aspects ranking from the most to the least in terms of compassion, sympathetic joy, equanimity and loving kindness. ๒. The Comparison of the Leadership of Administrators According to the Principles of the Four Brahmavihara in LamtasaoTown Municipality Wangnoi District, Ayutthaya

Province by their personal factors according to the opinions of people, it was found that people of different age and educational Experience, were not significantly different in their opinions towards The Leadership of Administrators According to The Principles of The Four Brahmavihara in LamtasaoTown Municipality Wangnoi District, Ayutthaya Province, at ๐.๐๕ level and thus rejecting the proposed hypothesis. People of different sexes and experiences it was found that were significantly different in their opinions towards The Leadership of Administrators According to The Principles of The Four Brahmavihara in LamtasaoTown Municipality Wangnoi District, Ayutthaya Province, at ๐.๐๕ level . Which accepted the proposed hypothesis. ๓ . Recommendations for towards The Leadership of Administrators According to The Principles of The Four Brahmavihara in LamtasaoTown Municipality Wangnoi District, Ayutthaya Province. Were suggested that Loving kindness Administrators should make love. Best wishes to the participants fully. Should be devoted to organization a lot. Compassion administrators should advise when the administrators should support suffering colleagues with a willingness and capacity to help. Sympathetic Joy administrators should support and encourage morale. And sincere congratulations. May be made verbally or appreciation in other ways as appropriate and in accordance with a reasonable opportunity,.Equanimity administrators should the administration of justice in every aspect. Emphasis on honesty, accountability and duties of the regulation.

Keywords: ๑.Brahmavihara ๔, ๒.Leadership

บทนำ

ผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ต้องมีคุณธรรมประกอบด้วยเมตตา มีความรัก มีความปรารถนาดี ไม่ตรีจิต คิดช่วยเหลือให้ผู้อื่นประสบแต่ประโยชน์ และ มีความสุขโดยทั่วกัน มีความกรุณา หรือความสงสาร ด้วยการคิดจะช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความเดือดร้อน ทั้งร่างกายและจิตใจ ในภาวะที่ได้รับความเดือดร้อนเป็นทุกข์ และเป็น การช่วยเหลือที่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใครรวมทั้งตนเอง มีมุทิตา ความพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีอันเป็นความคิด รู้สึก เมื่อผู้ใดบังคับบัญชา มีความก้าวหน้ามีความสุข และมีอุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง คือการวางใจเป็นกลางโดย พิจารณาข้อเท็จจริง เมื่อตัดสินใจในเรื่องใดแล้วควรพิจารณาใคร่ครวญด้วยปัญญา มีเหตุผลถูกต้องและเที่ยงธรรม อันเป็นการรักษาความถูกต้องให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เพื่อผดุงไว้ ซึ่งความถูกต้องการมองตามเป็นจริง โดยวางจิต เรียบเสมอมั่นคงเที่ยงตรงดุจตราขึง มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดี หรือชั่วสมควรแก่เหตุที่ตนประกอบพร้อมที่ จะวินิจฉัย วางตนและปฏิบัติไปตามความเที่ยงธรรม^๒

^๒ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๓๕), หน้า ๖๐.

เนื่องจากสังคมปัจจุบันนี้มีปัญหา เกิดความแตกแยก และวุ่นวายอยู่ทุกวันเป็นเพราะว่าทุกคนละเลยหลักศีลธรรมอันดีงามทางศาสนา และกระทำในสิ่งตรงกันข้ามคือขาดความรักขาดความเมตตา อิจฉาริษยากัน นินทาว่าร้าย เบียดเบียนและรังแกกัน เห็นแก่ตัว ถืออภิสิทธิ์อำนาจบาตรใหญ่ และมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ต่างคนต่างก็ถือความคิดของตนเป็นใหญ่อยู่ตลอดเวลา จนก่อให้เกิดความแตกแยก สังคมจะมีความสุข มีความเจริญก้าวหน้า มีความอบอุ่นอยู่ถ้าหากว่าทุกคนในสังคม หันหน้ามาสนใจและใส่ใจนำเอาหลักธรรมทางศาสนา และเรียนรู้จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกัน ยอมรับในความแตกต่างซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกันให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และรู้จักให้อภัยกันอยู่ตลอดเวลา สังคมที่เราอยู่ปัจจุบัน จะมีความสุขน่าอยู่อย่างมาก ถ้าหากว่าสมาชิกในสังคมแต่ละคนได้นำเอาหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้ภาวะผู้นำ เป็นศิลปะอย่างหนึ่งและเป็นความสามารถส่วนตัวของบุคคลในการนำพาและจูงใจเพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนให้ทำงานด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ และก่อให้เกิดความสุขและร่มเย็นแก่สังคมต่อไปในการบริหารนั้นมีหลายหมวดธรรม เช่น พรหมวิหารธรรมหรือธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐ ๔ ประการหรือธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐ หรือธรรมของผู้บริหาร ๔ ประการ เป็นหลักธรรมเพื่อให้เกิดความรัก ความหวังดี ประารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขและพ้นทุกข์ แล้วแสดงความยินดีในความก้าวหน้าของผู้อื่นและมีความยุติธรรมในการให้รางวัลและลงโทษ ผู้บริหารที่ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ มาเป็นแนวทางการบริหาร ย่อมเป็นศูนย์กลางรวมใจ ร่วมงานและสามารถจัดการให้งานการปฏิบัติหน้าที่ลุล่วงไปด้วยดี ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติหลายประการคือมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะมีคุณธรรมและลักษณะดีซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ จะบ่งบอกถึงสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง การสร้างคุณธรรมเพื่อใช้ในการบริหารเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารที่จะทำให้สามารถดำเนินงานไปด้วยความราบรื่นและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้ ดังนั้นผู้บริหารในฐานะผู้นำทางการศึกษาจึงควรมีแนวปฏิบัติที่อยู่ในกรอบของคุณธรรม เพราะคุณธรรมเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งจิตใจบุคคลให้ประพฤติในทางที่ถูกที่ควรเป็นเครื่องมือช่วยส่งเสริมให้บุคคลนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ร่วมงาน ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดขวัญและกำลังใจ รู้สึกมีความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ^๓

การวิจัยในครั้งนี้ ความสำคัญสาเหตุของปัญหา การใช้คุณธรรมในการบริหารงานของผู้บริหาร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานของ เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำตาเสา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาประยุกต์ใช้ในองค์การซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับนักบริหาร ที่จะนำมาใช้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำ เสนอผลวิจัยนี้ เป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำตาเสา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และหน่วยงานอื่นๆ ใช้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำตาเสา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

^๓ ที.ม. (ไทย) ๑๐ / ๓๒๗ / ๒๕๖.

๒ เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๓ เพื่อศึกษาแนวทางภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ และได้กำหนดประเด็นที่จะศึกษาไว้ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านเมตตา ๒) ด้านกรุณา ๓) ด้านมุทิตา ๔) ด้านอุเบกขา

๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรคือ บุคลากร ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๑๑๒ คน

๓.๓ ตัวแปร

ตัวแปรต้น ๑.เพศ ๒.อายุ ๓.ระดับการศึกษา ๔.ประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ

๑. ด้านเมตตา

๒. ด้านกรุณา

๓. ด้านมุทิตา

๔. ด้านอุเบกขา

๓.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้กำหนดช่วงระยะเวลาในการศึกษาวิจัยระหว่างเดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึง เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

สถานภาพส่วนบุคคล
๑. เพศ
๒. อายุ
๓. ระดับการศึกษา
๔. ประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปรตาม

ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔
๑. ด้านเมตตา
๒. ด้านกรุณา
๓. ด้านมูทิตา
๔. ด้านอุเบกขา

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อมุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- ๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๔ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากร ใน เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๑๑๒ คน ส่วนขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie and D.W.Morgan ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คนซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ตามสัดส่วนของประชากร

๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยตนเอง เป็น แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

๑. ผู้วิจัยทำหนังสือถึง นายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

๒. ผู้วิจัยนำหนังสือพร้อมทั้งแบบสอบถามส่งถึงเทศบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

๓. ผู้วิจัยเดินทางตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเองในระหว่างเดือน ธันวาคม - เดือนมกราคม ๒๕๕๙ แล้วนำมาวิเคราะห์

๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ มาดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาหาคะแนน ตามแนวทางการประเมินความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า แบบลิเคิร์ต (Likert' Scales)

๒. การแปลผลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนน แล้วแปลความหมายที่กำหนดดังนี้

๑) แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

๒) แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการหาค่าเฉลี่ย (SD) และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (X) เป็นรายข้อและรายด้าน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยหาค่าเฉลี่ยของช่วงระดับคะแนน (Class interval) ๕ ระดับ^๔

๓) แปลผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบค่าที (t – test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ใช้เครื่องมือทางคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้

๑. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ

$$\text{จำนวนประชากรของโรงเรียนต่าง ๆ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \times ๑๐๐$$

^๔ ประกอบ กรณสูตร,สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๘.

๒. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยหาค่าเฉลี่ย (SD) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X}$) เป็นรายด้านและรายข้อ

๓. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการทดสอบค่าที (t – test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

สรุปผลการวิจัย

๑ สรุปจากผลการวิจัย ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔

๑.ด้านเมตตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความคิดเห็นเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในระดับมากที่สุดคือผู้บริหารมีความรับผิดชอบหน้าที่อุทิศตนและเวลาให้โรงเรียนอย่างเต็มที่

๒.ด้านกรุณา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความคิดเห็นเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพรหมวิหาร ๔ มากที่สุดคือ ผู้บริหารมีความห่วงใยต่อสวัสดิการและให้การช่วยเหลือ

๓. ด้านมุทิตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความคิดเห็นเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพรหมวิหาร ๔ มากที่สุดคือผู้บริหารแสดงความยินดีกับบุคลากรทุกคนที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับอย่างสม่ำเสมอ

๔. ด้านอุเบกขา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความคิดเห็นเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพรหมวิหาร ๔ มากที่สุดคือ ผู้บริหารจัดระเบียบในการบริหารพัฒนาโรงเรียนอย่างเหมาะสม

๒ สรุปผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ได้ดังนี้

เพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงสรุปได้ว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ไม่แตกต่างกัน

อายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกัน

ระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันเพราะว่าบุคลากร ประสบการณ์ต่างกัน ย่อมมีความคิดเห็นต่างกัน

๓ สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ดังนี้

ด้านเมตตา ผู้บริหารควรให้ความรักความปรารถนาดีต่อผู้ร่วมงานอย่างแท้จริง อุทิศตนให้กับองค์กรให้มาก ๆ

ด้านกรุณา ผู้บริหารควรช่วยเหลือ แนะนำ เมื่อเพื่อนร่วมงานมีทุกข์ อย่างเต็มที่ และเต็มความสามารถที่จะช่วยได้

ด้านมุทิตา ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ขวัญกำลังใจ และแสดงความยินดีอย่างจริงใจอาจจะกระทำด้วยคำพูดหรือชื่นชมด้วยวิธีอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและตามโอกาสอันควร

ด้านอุเบกขา ให้ความยุติธรรมในการบริหารงานทุกด้าน เน้นย้ำความซื่อสัตย์สุจริตตรวจสอบได้ รวมถึงปฏิบัติหน้าที่ ให้ยึดกฎระเบียบ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้ศึกษาทำให้เห็นได้ว่าผู้บริหารองค์การได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ย่อมมีผลต่อการบริหารเป็นอย่างมากดังที่หลายท่านสรุปไว้ในงานวิจัยเมื่อนำมากล่าวเป็นรายด้านปรากฏผล ดังนี้

๑. ด้านเมตตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อ มีความคิดเห็นเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีเหตุผลในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร บุญกล้า^๕ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต ๓” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโดยภาพรวมมีการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ ด้านมุทิตา ด้านเมตตา ด้านอุเบกขา และด้านกรุณา ผลการเปรียบเทียบของการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารพบว่า ผู้บริหารสถานและบุคลากรมีการรับรู้ต่อการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโดยภาพรวมแตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ทุกด้านแตกต่างกัน

๒. ด้านกรุณา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อ มีความคิดเห็นเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารจัดกิจกรรมการนิเทศศึกษาภายในอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกุล เครือมนโรจน์^๖ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงานของผู้บริหาร นั้น ผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ได้แก่ เมตตา กรุณา และมุทิตา ไปปฏิบัติงานในองค์กรอยู่ในเกณฑ์ที่สูง ขณะที่อุเบกขานั้นถูกนำไปปฏิบัติงาน ในองค์กรเป็นส่วนน้อย

๓. ด้านมุทิตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อ มีความคิดเห็นเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านมุทิตา อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีส่วนช่วยในการเผยแพร่ผลงานและความสำเร็จของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันวิสา มหา

^๕ วิเชียร บุญกล้า.(๒๕๕๐). การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต ๓.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

^๖ สุกุล เครือมนโรจน์.(๒๕๕๓). การใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รมย์” ศึกษาวิจัย “การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร ของผู้บริหารสถานศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” พบว่า การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร ของผู้บริหาร ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านอุเบกขาอยู่ในระดับมาก ด้านเมตตาอยู่ในระดับมาก ด้านกรุณาอยู่ในระดับมาก

๔. ด้านอุเบกขา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อ มีความคิดเห็นเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านอุเบกขา อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสร้างความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดคำภา สิมบิดา^{๑๔} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในกลุ่ม ๗”

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ดังกล่าวมาแล้ว เพื่อนำผลการวิจัยมาดำเนินการจัดทำเป็นข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรสนับสนุนส่งเสริมและกำหนดเป็นแผนการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ เช่น การจัดอบรมเชิงวิชาการ จัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับภาวะผู้นำ เพื่อให้ได้ผู้นำที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานของหน่วยงานต่าง ๆ และเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กรต่าง ๆ ต่อไป

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

ควรนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย ในครั้งนี้ มาเป็นแผนพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ เพื่อพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ให้เจริญและให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

๓. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน มีข้อเสนอสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของหน่วยงานอื่น ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ ให้มีการนำหลักพรหมวิหาร ๔ ไปใช้ให้ได้ผลอย่างจริงจัง

^{๑๔}.วันวิสา มหารมย์ (๒๕๕๔). การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารของผู้บริหารสถานศึกษาเขตตลิ่งชันกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

^{๑๕}. พระปลัดคำภา สิมบิดา. (๒๕๕๒). การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในกลุ่ม ๗. ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

บรรณานุกรม

- ประกอบ กรรณสูตร.(๒๕๔๒). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (๒๕๓๕). ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา.
- พระปลัดคำภา สิมบิดา. (๒๕๕๒). การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในกลุ่ม๗. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วันวิสา มหารมย์ (๒๕๕๔). การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารของผู้บริหารสถานศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิเชียร บุญกล้า.(๒๕๕๐). การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต ๓.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สุพล เครือมนโนรมณ์.(๒๕๕๓). การใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.